

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI MUSIQA
IJROCHILIGI VA MADANIYAT KAFEDRASI

“TASDIQLAYMAN”

O'quv ishlari bo'yicha prorektor:

R.G.Jumayev

2022y

“TURDOSH CHOLG'ULARNI O'RGANISH” Fanidan

SILLABUS (ishchi dastur)

3 – kurslar uchun

Fanning kodi: TCHO'10037

Bilim sohasi: 100 000 – Gumanitar

Ta'lim sohasi: 150000 – San`at

Bakalavriat yo`nalishi:- 5150700 - Cholg'u ijrochiligi (xalq cholg'ulari)

Semestr: 5-6

Kreditlar soni: 2

	Mashg'ulot turi	Ajratilgan soat	Semestr	
			V	VI
1	Labaratoriya	30	16	14
2	Mustaqil ta'lim	30	16	14
	Jami :	60	32	28

Fan dasturi O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta maxsus ta'lim Vazirligi 2020-yildagi № 418-sonli buyrug'i bilan (buyruqning 2-ilovasida) tasdiqlangan «Turdosh cholg'ularni o'rganish» fan dasturi asosida tayyorlangan

Fanning ishchi o'quv dasturi Cholg' u ijrochiligi va madaniyat kafedrasida ko'rib chiqilgan va 2022-yil "26" 08" daqi № "1" - sonli majlis bayoni tasdiqlangan.

Tuzuvchi:

Qayumov I. – BuxDU «Cholg' u ijrochiligi va madaniyat» kafedrasida katta o'qituvchisi

Tagriozchilar:

O.I. Karimov «Cholg' u ijrochiligi va madaniyat» kafedrasida dotsenti

I.A. Qo'shayev «Cholg' u ijrochiligi va madaniyat» kafedrasida katta o'qituvchisi

«Cholg' u ijrochiligi va madaniyat» kafedrasida mudiri v.v.b.

2022-yil "27" 08" T.I. Rajabov

(imzo)

Fanning mazmuni:

Fanning o'qitishdan maqsad – turdosh cholg'ularni o'rganish fani cholg' u ijrochisi sifatida mustaqil kasbiy ish faoliyat ko'rsatadigan turdosh cholg'ularni ijro etish mahoratiga ega kadrlarni tayyorlashdan iborat. Talaba turdosh cholg' u ijrochiligi, ansambli, orkestr cholg'ulari, jahon va o'zbek musiqas merosi haqida tassarvuruga ega bo'ladi.

Fanning vazifasi:

Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar – Turdosh cholg'ularni o'rganish fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar – talabalar turli yo'nalishlarda bilimlarga ega bo'lganliklarni namoyish etishlaridan iboratdir. Talaba iqtidorini rivojlantirishga imkon darajasida harakat qilishi, uning o'ziga xos hujjatlarini to'la namoyon etishi, kompozitorlar uslubida ixtisoslashuv cholg'usi ijrochiligi oida barcha manbalardan foydalangan holda orkestrga asarlarni o'rganish ansambli, kamer ansambli, ijrochiligi repertuarlarini o'rganish, milliy ijrochilik uslubining qo'llay bilish kabi bilim va ko'nikmalarini namoyish etishi zarur.

Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

- Turdosh cholg'usi xususiyatlari;
- Unda ijro etish uslublari;
- Konsert amaliyoti haqida tassarvuruga ega bo'lishi;
- Yakkanaovoz va orkestr ijrochiligi musiqiy-amaliy ko'nikmalarini;
- Cholg'ular bo'yicha repertuari o'zlashtirishni;
- Cholg'uda shtrix aplikaturani aniqlash va tanlashni;
- Ijro etayotgan asarlarni uslubini aniqlashni;
- Ijrochilik repertuarini tanlashni bilishi va undan foydalana olishi kerak;
- Xalq cholg'ulari orkestrlarida ijro etish;
- Konsert tadbirlarida chiqish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;

FANNING TAQVIM-MAVZU REJASI

I. Laboratoriya mashg'ulotlar

Laboratoriya mashg'uloti fan dasturiga asoslanib tayyorlangan bo'lib, talaba egallangan bilimlarni mustahkamlash funksiyasini bajaradi.

Hafta	Soat	Mashg'ulot mazmuni
1	2	1-Mavzu: Fanning maqsad va vazifalari. Mavzu rejasi: 1. Fanning maqsad va vazifalari haqida tushuncha berish 2. M.Mirzayev "Dil kuyi" I qism O. Nazarov G'ijjak 2012
2	2	2-Mavzu: Turdosh cholg'ularni o'qitish jarayonini to'g'ri tashkil etish. Mavzu rejasi: 1. Turdosh cholg'ularni o'qitish jarayonini to'g'ri tashkil etish haqida tushuncha 2. M.Mirzayev "Dil kuyi" II qism M.Toshmuhammedov "Ya Sabzanovning cholg'u asarlari" 2013 musiqa nashriyoti.
3	2	3-Mavzu: Turdosh cholg'ularni faninig o'rganilishi tayaniladigan asosiy manbalar haqida. Mavzu rejasi: 1. Turdosh cholg'ularni faninig o'rganilishi tayaniladigan asosiy manbalar haqida. tushuncha hosil qilish 2. "Muxammasi Nasrullovi" Buzruk maqomidan I- II xonalar A.Amonov Rubob prima uchun xristomatiya 2013 musiqa nashriyoti
4	2	4-Mavzu: Turdosh cholg'ular bilan tanishish Mavzu rejasi: 1. Turdosh cholg'ular haqida tushuncha berish 2. "Muxammasi Nasrullovi" Buzruk maqomidan III- IV xonalar O. Nazarov G'ijjak 2012
5	2	5-Mavzu: Turdosh cholg'ular haqida tassavvurga ega bo'lish Mavzu rejasi: 1. Turdosh cholg'ular haqida tushuncha berish 2. "Muxammasi Nasrullovi" Buzruk maqomidan mustahkamlash M.Toshmuhammedov "Ya Sabzanovning cholg'u asarlari" 2013 musiqa nashriyoti.
6	2	6-Mavzu: Turdosh cholg'ularda ijro yo'llarini o'rganish Mavzu rejasi: 1. Turdosh cholg'ularda ijro yo'llari haqida tushuncha berish 2. Qo'shchinor Hoji Abdulaziz Abdurasulov musiqasi I qism A.Amonov Rubob prima uchun xristomatiya 2013 musiqa nashriyoti
7	2	7-Mavzu: Xalq cholg'ulari ijrochiligi Mavzu rejasi: 1. Xalq cholg'ulari haqida tushunchaga ega bo'lish. 2. Qo'shchinor Hoji Abdulaziz Abdurasulov musiqasi II qism

		O. Nazarov G'ijjak 2012
8	2	8-Mavzu: Xalq cholg'ulari ijrochiligi Mavzu rejasi: 1. Bittadan har oktavada major va minor gamma ijro ko'nikmalarini hosil qilish. 2. Qo'shchinor Hoji Abdulaziz Abdurasulov musiqasi III qism M.Toshmuhammedov "Ya Sabzanovning cholg'u asarlari" 2013 musiqa nashriyoti.
Hafta	Soat	Mashg'ulot mazmuni II-semestr
1	2	1-Mavzu: Turdosh cholg'ularda ijrochilik imkoniyatlari. Mavzu rejasi: 1. Turdosh cholg'ularda ijrochilik imkoniyatlari haqida tushuncha berish 2. M.Mirzayevning "Yangi tanovar" asarini I qismini o'rganish A.Amonov Rubob prima uchun xristomatiya 2013 musiqa nashriyoti
2	2	2-Mavzu: Ijrochilik ko'nikmalarini puxtalashtirish va ularni yanada rivojlantirish Mavzu rejasi: 1. Ijrochilik ko'nikmalari haqida tushuncha. 2. M.Mirzayevning "Yangi tanovar" asarini II qismini o'rganish O. Nazarov G'ijjak 2012
3	2	3-Mavzu: Sozanda – ijrochilarga qo'yiladigan asosiy talablar. Mavzu rejasi: 1. Mashqlarda qo'llar pozitsiyasi. 2. "Navro'zi ajam" asarini I qismini o'rganish M.Toshmuhammedov "Ya Sabzanovning cholg'u asarlari" 2013 musiqa nashriyoti.
4	2	4-Mavzu: Notalarni varoqdan ravon o'qish. Mavzu rejasi: 1. Notalarni varoqdan ravon o'qish.. 2. "Navro'zi ajam" asarini II qismini o'rganish A.Amonov Rubob prima uchun xristomatiya 2013 musiqa nashriyoti
5	2	5-Mavzu: Nota matnini aniq, tekis, savodli va erkin ijro etish. Mavzu rejasi: 1. Nota matnini aniq kuylash. 2. "Navro'zi ajam" asarini III qismini o'rganish O. Nazarov G'ijjak 2012
6	2	6-Mavzu: Cholg'uda milliy bezaklar. Mavzu rejasi: 1. Cholg'uda milliy bezaklar haqida tushuncha berish 2. T.Jalilov "Otmagay tong" asarini" I qismini o'rganish M.Toshmuhammedov "Ya Sabzanovning cholg'u asarlari" 2013 musiqa nashriyoti.
7	2	7-Mavzu: Xalq asarlaridan namunalar Mavzu rejasi: 1. Nota matnini aniq kuylash

1. MUSTAQIL ISHNI TASHKIL ETISHNING

SHAKLI VA MAZMUNI

No	Mustaqil ta'lim	Dars soatlari hajmi
1	Bir oktavalik major va minor gamma ijro ko'nikmasini hosil qilish.	2 soat
2	Aplikatura va pastanovkani to'g'ri qo'yilgan holda ijro etish	2 soat
3	Turdosh cholg'uda ijro malakasini rivojlantirish.	2 soat
4	Asardagi barcha kamchiliklar ustida ish olib boorish.	2 soat
5	Nota matnini varoqdan ravon o'qish ko'nikmalarini rivojlantirish	2 soat
6	Dasturda ijro etilayotgan asarlarni badiiy obrazli xarakterini ochib berish.	2 soat
7	Muayyan cholg'u ijrochiligidagi bezaklar	2 soat
8	Asarlar tahlili va ular ustida ishlash.	2 soat
9	Cholg'u uchun yaratilgan maxsus asarlarni o'zlashtirish	2 soat
10	Yo'ldoshevning "Orom" asarini o'rganish I qismi	2 soat
11	Yo'ldoshevning "Orom" asarini o'rganish II qismi	2 soat
12	O'zbek xalq kuyi "Nasri segh" asarini o'rganish I qismi	2 soat
13	O'zbek xalq kuyi "Nasri segh" asarini o'rganish II qismi	2 soat
14	Azimov musiqasi "Durdona" asarini o'rganish I qismi	2 soat
15	Azimov musiqasi "Durdona" asarini o'rganish II qismi	2 soat
Jami:		30 soat

Mustaqil ta'limni tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- targetna materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- avtomatlashtirilgan o'rgatuvchi nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash;
- yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;

- talabning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarini (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqur o'rganish.

Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, re'etoriyarlardan, o'quv Amaliylari, ovoz yozuvi studiyalari, telereadiokom'aniya kanallari va konsert zalalaridan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarining tahlilini bayon etishdan iboradir. Mazkur fanning hususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoradni rivojlantirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

Talaba V-VI semestr yakuniga qadar 2 kredit to'plashi zarur va mustaqil ta'lim uchun 10 ball beriladi.

Kurs modullari	Topshiriq turi	Toshiriq shakli	MT ga ajratilgan miqdori
I-bo'lim Kirish. Fanning maqsad va vazifalari.	individual	Nota matnini aniq kuylash	0,5 K (2,5 ball)
Xalq ijrochiligi cholg'ulari	Individual	Xalq asarlaridan namunalar	0,5 K (2,5 ball)
Sozanda – ijrochilar	Individual	Nota matnini aniq, tekis, savodli va erkin ijro etish	0,5 K (2,5 ball)
Bir oktavalik major va minor gammalar	Individual	Har xil xarakter uslubidagi asarlar ijro etish	0,5 K (2,5 ball)

BALLAR TAQSIMOTI:

Oraliq nazorat	- 60 ball.
Mustaqil ta'lim	-10 bal
Yakuniy nazorat	- 30 ball.
Jami:	100 ball

TALABALARNI BAHOLASH TARTIBI

Baholash tartibi o'z ichiga nazoratlar turini (oraliq, mustaqil ta'lim va yakuniy) qamrab oladi. Talabning o'zlashtirish darajasi quyidagi yo'l bilan baholanadi:

Darajasi	Ballar (foiz)	Reyting
A+	95 - 100 ball	5
A	90 - 94 ball	4,0
B+	85 - 89 ball	3,5
B	80 - 84 ball	3,0
C+	75 - 79 ball	2,5
C	70 - 74 ball	2,0
D+	65 - 69 ball	1,5
D	60 - 64 ball	1,0
F	59 ball va undan past	0,0

TALABANING O'ZLASHTIRISHINI BAHOLASH MEZONLARI

“A+”, “A”, “B+” baho: talaba materiallarni mustaqil ravishda tez o'zlashtiradi: xatolarga yo'l qo'ymaydi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi.

“B”, “C+”, “C” baho: talaba materiallarni yaxshi o'zlashtirgan, uni mantiqiy ifoda eta oladi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo'lmagan xatolarga yo'l qo'yadi.

“D+”, “D” baho: asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiyinaladi; savollarga javob berishda aniqlik va to'liqlik yetishmaydi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo'l qo'yadi; kommunikatsiya jarayonida qiyinchilik sezadi.

“F” (o'lmadi) baho: materiallarni o'zlashtirmagan; savollarga javob beta olmaydi; mashg'ulotlarda ishtirok etmaydi.

Talabalarni baholashda quyidagilar hisobga olinadi:

- mashg'ulotlardagi ishtiroki (davomat);
- mashg'ulotlardagi faollik va ijodkorlik;
- asosiy va qo'shimcha o'quv materiallarini o'zlashtirish;
- mustaqil ta'lim bo'yicha topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish;
- nazoratning barcha turlarini o'z vaqtida bajarish.

III. TALIM TENOLOGİYALARI VA METODLARI

- Yakka mashg'ulot;
- Interfaol key-s-stadilar;
- Taqdimotlarni qilish;
- Individual loyihalalar;
- eshitib aniqlash;
- joamoa va yakka tartibda ishlash uchun loyihalalar.

IV. KREDITLARNI OLISH UCHUN TALABLAR

Fanga oid amaliy v uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, chuqur bilimga ega bo'lishligi, qo'yilgan masalaga ijodiy yondoshib, uning mohiyatini tushunib mustaqil mushohada yurita olish, uni ehisht usullarini puxta bilishi va uni amaliyotga qo'llay olishi shart. Joriy, oraliq va yakuniy nazorat topshiriqlarini bajarish.

ASOSIY VA QO'SHIMCHA O'QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBALARI ASOSIY ADABIYOTLAR

1. Q. Nazarov G'ijak 2012
2. M. Toshmuhamedov "Ya. Sabzanovning cholg'u asarlari" 2013 Musiqqa nashriyoti;
3. A. Amonov "Rubob prima uchun xrestomatya" 2013 Musiqqa nashriyoti;
4. Tuzuvchi O. Yusupova musiqqa ijrochiligi va pedagogikasi masalalari. Maqolalar to'plami. 8-jild. OOO Temir yo'ldi. 2014
5. Islomov D Maxsus cholg'u. T. 2015 u

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh. M. Buyuk kelajagimizni mard va oliy janob xalqimiz bilan birga quramiz. – T: "O'zbekiston", 2017. 488 b.
2. Mirziyoyev Mirziyoyev Sh. M Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatasining qo'shma majlisidagi nutq. T. "O'zbekiston", 2017. – 32 b
3. Mirziyoyev Sh. M Qonun ustvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016-yil 7 dekabr T. "O'zbekiston", NMIIU, 2017. 32 b
4. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. (electron versiyasi)

O. Usmonov "Boshlang'ich rubob darsligi" G. G'ulom nomidagi nashriyot manbaa ijodiy uyvu

AXBOROT MANBALARI

Internet saytlari

1. www.gov.uz – O`zbekiston Respublikasi hukumat portal.
2. www.lex.uz – O`zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma`lumotlari milliy bazasi
3. <http://www.youtube.com>
4. <http://b2c.uz/catalog/youth/uz/musiqa>
5. www.musiqa.uz
6. <http://portasound.ru/musicsearch/musiqa-olami>